



Ο ΙΗΣΟΥΣ-ΝΗΠΙΟΝ ΚΟΙΜΩΜΕΝΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ (Πινάκ του 'Αλλοι) Η άλληροσκή αυτή εικόν μας δείχνει ότι από τη γηραιή του ηλικία ο Χριστός ήταν προορισμένος για το τραγικό του τέλος και δεν έζησε παρα μόνο γι' αυτό.

ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΙ ΘΡΥΛΟΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

"Ένας περιεργός θρύλος. 'Ο 'Αδάμ και ο γιός του ο Σέθ. Το μεγάλο δέντρο της ζωής. 'Ο θάνατος του 'Αδάμ. 'Ο ναός του Σολομώντος. Το μαγικό δοκάρι. 'Ο Σολομών και η βασίλισσα του Σαββ. 'Η πηγή της Βιθαϊζά. 'Ο Σταυρός και ο Χριστός. 'Η σκιά του θανάτου. 'Εν τούτω Νίκα !". 'Η ανεύρεσις του Τιμίου Ξύλου κτλ.

θηκε. Είτανε τόσο μεγάλη ή ύμαρτία μας ώστε χορτάρι δέ φήτρωσε απόμα, ουτε θα φητρώσει ποτέ έχει.

'Ο Σέθ ξεκίνησε. Βρήκε εύκολα το δρόμο κι έφτασε στον άγγελο, ο οποίος του άνοιξε την πόρτα του περιβόλιου που χάθηκε παλαιότενα για τους ανθρώπους. Είδε εκεί χιλία δυο υπέροχα πράγματα και, καταμεσις, την πηγή απ' την οποία πηγάζουν οι τέσσεροι μεγάλοι ποταμοί που ποτίζουν τη γη. Στην άκρη αυτής της πηγής είδ' ένα μεγάλο δέντρο γεμάτο κλαδιά, το οποίο όμως δεν είχε ουτε φλοιό, ουτε φρούλα. Το δέντρο αυτό ήταν το δέντρο της άμαρτίας του πατέρα του και της μητέρας του της Εβας. 'Ο άγγελος τότε του είπε: "Απ' αυτό το δέντρο θ' άνθισις μία μέρα για τον πατέρα σου και για όλους τους ανθρώπους, ή εδσπλαχγία που του έταξε ο Πανάγαθος Θεός. Μά ή ήμερα αυτή δεν ήρθε ακόμα. Θάρρη ύστερ' από πέντε! χιλιάδες πεντακάσια χρόνια. Να όμως ένας σπόρος του καρπού του δέντρου αυτού. Πάρ' τον κι όταν ο πατέρας σου πεθάνη—πράγμα που δεν θ' άργησι να γίνη—βάλ' τον στο στόμα του. Θά φητρώση απ' αυτό το σπόρο ένα μεγάλο δέντρο που 'ταν βγάλη καρπό, τότε θάρθη κι ή σσηρία των ανθρώπων."

Οι περισσότεροι θα πιστεύουν ίσως ότι ή ιστορία του Σταυρού έπί του οποίουσταυρώθηκε ο Χριστός άρχίζει από τη σηγή του σταυρώσεως του Σωτήρος. Αυτό όμως δεν εινε αληθινό. 'Αρχίζει αιώνες πολλούς προητέτερα και εινε ένας ολόκληρος θρύλος, από τους άφοιατέρος της άνθραπότητες. Σήμερα ο θρύλος αυτός έχει λησιμονηθή, μά επι αιώνες ολόκληρους έφητσε τη φαντασία των ανθρώπων. Οι ζωγράφοι, οι ποιητά και οι τροβαδόροι ένευενύθησαν έπανειλημένως άπ' αυτόν. Σοξέτα μάλιστα ακόμα στη Φλωρεντία, στους τοιχους του παρεκκλησιου Σάντα-Κρότσε ('Αγιου Σταυρού) μία σειρά τοιχογραφιων κατομένων από το ζωγράφο 'Ανιόλο Γκάντι, ή όποιες άναπαριστάνουν το θηλο αυτό. Και να τί έξιστορούν ή περιφημες αυτές τοιχογραφίες.



Η ΠΡΟΣΚΥΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ('Έργο του Λορέντζο ντι Κοσέντι) Στο μικρό αυτό κεφάλαιο της Άγίας Οικογενείας αποτελεί μία άνθισις—νήπιον άνοιξη και τον όποιον οι Άγγελοι προσέβησαν ως δσδρο στον Σωτήρα. Εινε σί μια άγγελια από την πρώτη στιγμή του μεγάλου και τραγικού τέλους του Χριστού.

Είτανε περίοσις πάμπολλα χρόνια άφ' ότου ο πρώτος άνθρωπος είχε έξορισει από τον Επγειο Παράδεισο. 'Ο 'Αδάμ βρισκόταν 432 χρόνια τώρα στην κοιλάδα του 'Εβρών. Μία μέρα, κοιρασμένος έξαιρετικά από το πότισμα των χωματιών του είχε γείρη στο στρόμο του για ν' αναπαύη. Μά ο ύπνος δεν του έδχταν γιατί σκετρώταν τις μεγάλες δυστηγίες που έβλεπε ολόενα να κέρνουν στον κόσμο και των όποιων αυτός ήταν ο αίτιος. Γι' αυτό άποκαρδιωμένος πει από τη ζωή κίλησε το γιο του το Σέθ και του είπε:

— Καλό μου παιδί, πήγαινε να βρής το Χερουβειμ, τον άγγελο του Παράδεισου, που φυλάει το μεγάλο δέντρο της ζωής, κρητώντας άμφοιστοιμ σσημαία. Πέσ' του πως βαρέθη, και μιά να ζω και παρακίλεσέ τον να μ' έσπλαχνησθι και να με πάρη απ' τη γη, άπως μου έταξε ο Θεός όταν μ' έδωξε από τον Παράδεισο. Τράβα προς την 'Ανατολή κι από κει θά βρής την κοιλάδα που θά σε βγάλει στον Παράδεισο. Μά για νίσαι σίγουρος στο δρόμο σου, ακολουθήσε τ' άγκάσια των βημάτων που άφησάμε ή μητέρα σου κι έγω όταν ήθεμα' εδο, έξοριστοι. 'Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ (Τοιχογραφία του 'Ανιόλο Γκάντι, στο παρεκλήσιο του 'Αγιου Σταυρού της Φλωρεντίας). Κατά την έβδομάδα του πάδους, σσημανα με τον θηλο, οι 'Εβραϊκοί βήηαν με μια έτοιματογρή πηγή ένα ξύλο, το όποιο τους άνηξε κατάλληλο για να κατοκευάσουν άπ' αυτό σταυρό. Το ξύλον έβω άπ' το νερό και το μετέβαλαν σε σταυρό έπάνω στον όποιο μαρτύρησε Χριστός.



Μεταξύ των άμαρτιών του, συνθέτοντας συγχρόνως τους ψαλμούς του. Το παράδοξο όμως αυτό δέντρο δεν έβγαζε ουτε καρπούς, ουτε σπόρους. Μετά το θάνατο του Λαβιδ, ο Σολομών άρχισε να χτίη τον περίφημο Ναό του. Το έργο του κόντεσε να τελειώση και δεν έλειπε παρά ένα μόνο δοκάρι για να συμπληρωθι. Μά το δοκάρι αυτό ήταν τέτοιον διασάσεον ώστε δέ βρισκότανε πουθενά μέσ' στη χώρα. Μονάχα από το άκαρπο αυτό δέντρο θά μπορούσαν να το κόψουν. Και πράγματι έκοψαν το δέντρο, το πριόνισαν κι έφτιαξαν ένα δοκάρι που'χε τριανταμιά πηθαμές μήκος. Είτανε δηλαδή μία πηθαή πιό μακρο από τ' άλλα δοκάρια. Μά όταν δοκιμασαν να το βάλουν στη θέση του, είδαν πως ήταν

μά πιθαμή κοντινότερο. Τό κατέβασαν και τó μέτρησαν κάλι κ' είδαν πός είχε τó αρχικό τó μήκος: τριανταμά πιθαμές! Τό ξανάβαλαν τó χέρινο κ' είδαν πός είχε γίνη είκοσι έννά πιθαμές! 'Απέδωσαν τó θαύμα ενά μαγεύει και θυμωμένοι οι έργατες τó έβραλαν στην μπάντα, αφού δέν τους χρησίμευε σέ τίποτε. Στο τέλος τó τοποθέτησαν πάνω από τó χείμαρρο τού Σιλωέ, γιά νά περνούν οι διαβάτες.

'Ενας από τούς διαβάτες αυτούς ήταν και ή βασίλισσα τού Σαβά. 'Όταν πήγε νά έπισκεφθή τó Σολομώντα και τó ναό του, έδωσε νά περάση μαζί μέ την ακολουθία της τó χείμαρρο τού Σιλωέ. Τή στιγμή πού ήταν έτοιμη νά πατήση την πρόχειρη αυτή γέφυρα, είδε ένα όραμα σύμφωνα μέ τó όποιο ó Σωτήρ τού κόσμου έμελλε νά σταυρωθή στό έξυλο της γεφύρας αυτής. Τότε από σπασμό, απόφυγε νά περάση από κει. Φτάνοντας δέ στό παλάτι τού Σολομώντος, τόν έκανε έννημορ τών όσων είχε δη, κ' έκείνος γιά νά προλάβη τó κακό, διάταξε νά τó βγάλουν από τó χείμαρρο και νά τó θάψουν στό κάταβαθρα της γής.

Μά στό μέρος όπου τó έθαψαν, οι κατοπινές γενεές άνοιξαν την πηγή της Βιθαυιά, ή όποία γίνηκε περίφημη γιάτί όσοι άρρωστοι λουζόντουσαν στό νερά της, γινότουσαν καλά. Σ' αυτό συντελούσε τó έξυλο τού δέντρου της ζωής, πού βρισκότανε στό βάθι της. Μιά μέρα όμως ένας τρομερός σεισμός έβγαλε τó έξυλο αυτό στην έπιφάνεια της γής. Τή στιγμή εκείνη περνούσε από κει ένας άνδρακος ό όποιος έφαγε νά βρή τó κατάλληλο έξυλο γιά νά φτιαξή ένα σταυρό. 'Ηταν τó έτος 785 από κτίσεως Ρώμης, επί αυτοκρατορίας τού Τιβεριου. Την προηγουμένη μέρα είχε συλληφθή στό 'Ιεροσόλυμα ένας νέος προφήτης από τή Γαλιλαία, όνοματι 'Ιησούς και ό δήμος είχε βρή γιά νά βρή τó θάγατο τού μαρτυρίου του. Έίθε τότε τó μεγάλο αυτό δοκάρι και τó πήρε μαζί τόν στόν τόπο πού γινότουσαν ή θανατικές εκτελέσεις, τó Γολγοθά. Αυτή τή φορά τó έξυλο τού δέντρου της ζωής πήρε μ' εύκολία τó σχήμα πού θέλησαν νά τού δώσουν οι άνδρακοι κ' έγινε ό σταυρός επί τού όποιου καρφώθηκε ό Χριστός!...

'Όπως, από τις πρώτες ημέρες τού κόσμου, τó έξυλο αυτό προορίστηκε γιά τή σταύρωση τού Χριστού, έτσι κ' ό Χριστός, από τις πρώτες ημέρες της ζωής του, φαινόταν προορισμένος νά σταυρωθή. 'Όταν ό άγγελος, πήγαν νά τον χαιρετήσουν μετά τή γέννησή του, τού παρουσίασαν ένα μικροσκοπικό σταυρό γιά ό όμοιο. Αυτό ήταν τó παιχιδάκι τού στη νηπιακή του ηλικία. 'Αργότερα μέσα στό έξυλοοργείο τού 'Ιωσήφ, όταν ό 'Ιησούς, παιδι ακόμα, άρχισε νά τόν βοηθάει παίζοντας στό δουλειά του, τó πρώτο πράγμα πού έφτιαξε ήταν ένας σταυρός. 'Η Παναγία τó έβλεπε όλ' αυτά και δέν έκατάλαβε νά τίποτε. 'Όστόσο, μία μέρα τά κατάλαβε όλα από ένα παράξενο φαινόμενο.

Αυτό συνέβη ένα δειλινό στή Ναζαρέτ, την ώρα πού ό ήλιος άρχιζε νά χαμηλώνη στον ορίζοντα. 'Ο Χριστός, πού ήταν τότε ως τριάντα χρονών, είχε άργασι τó όλημερίς κρινόμενος και κόβοντας έξυλα μέσα στό έξυλοοργείο τού 'Ιωσήφ, τού όποιου τά άμυδωτά παράθια έβλεπαν στην κοιλιά του 'Εδθρελόν. Κουρασμένος από τó άδύνατο ασχίμο, ανασηκώθηκε, τέντωσε τά χέρια του και έγειρε έλαφρά τó κεφάλι του γιά νά προσευχηθή. Τή στιγμή εκείνη ό ήλιος πού έβραύλευε έκαμε νά πέση ή σκιά τού Θεανθρώπου πάνω στον τοίχο, έτσι ποικιλιάς μέ την σκιά άνθρώπου άπάνω σέ σταυρό. 'Η Παναγία, πού εκείνη τή στιγμή έφαγε νά βρή ένα ρούχο, μέσα σ' ένα μπαούλο, έστρεψε τυχαίως τó κεφάλι της προς τόν τοίχο και βλέποντας τή μοιραία αυτή σκιά, έκανε ένα κίνημα τρόμου. 'Απ' αυτό τó φρούλο ένας περίφημος ζωγράφος, ό Χόλμαν Χούντ, έκανε τόν περίφημο πίνακά του, τόν τιλοφορούμενο: «**Η σκιά τού θανάτου!**»

Τί απέγνε ό Σταυρός μετά τή Σταύρωση και τήν 'Ανάσταση τού Χριστού; Σύμφωνα μέ την παράδοση, οι 'Εβραίοι τόν έθαψαν βαθιά μέσα στή γή και έτσι ξεχάστηκε από όλους.

Μετά δύο αιώνες όταν οι βάρβαροι προσέβαλαν την αυτοκρατορία τού Βυζαντίου, ό αυτοκράτωρ Κωνσταντίνος άντεπαρετάχθη μέ τά στρατεύματά του, έναντίον τους. Τήν παραμονή της ημέρας πού θά δινόταν ή αποφασιστική μάχη, καθώς κοιμόταν στή σπηλιή του, είδε ένα παράδοξο όραμα. 'Ενας άγγελος παρουσιάστηκε, κρατώντας έναν πύρινο σταυρό, πάνω άπ' τόν όποιον ήταν γραμμένες αυτές ή λέξεις: «**Εν τούτω Νίκα!**» 'Ο αυτοκράτωρ έμψυχώμενος από τó θείο αυτό όραμα, έφτιαξε μία σημαία μέ τó έμβλημα τού σταυρού στή μέση, ώρμησε έναντίον τών βαρβάρων και τούς έστρεψε σέ άτακτη φυγή, αχμαλωτίζοντας χιλιάδες άπ' αυτούς. 'Υστερ' από τó νίκη τού συγκέντρωσε όλους τούς σοφούς και όλους τούς ιερείς τών διάφορων θρησκειών γιά νά τους ρωτήση ποιός θρησκείας είτανε σήμα ό σταυρός. Μά ούτε

αυτί δέν ήξεραν τί νά τού άπαντήσουν. Εύτυχώς παρουσιάστηκαν τότε μερικοί χριστιανοί οι όποιοι έξηγήσαν στον αυτοκράτορα τή σημασία τού συμβόλου αυτού, κ' έτσι έγινε κ' αυτός χριστιανός.

Μά πού βρισκόταν ό σταυρός; 'Ο γιος τού Κωνσταντίνου, ό όποιος λεγόταν Κωνσταντίνος κ' αυτός, θέλησε νά τó μάθη και γ' αυτό έστειλε τή μητέρα του την αυτοκράτειρα 'Ελένη, στό 'Ιεροσόλυμα. 'Η 'Ελένη πού, ως γνωστόν, ήταν εύφροσάτη, φτάνοντας στό 'Ιεροσόλυμα, διάταξε νά γκεκεντρωθούν έμπρός της όλοι οι σοφοί 'Ιουδαίοι. Οι 'Ιουδαίοι, τρομαγμένοι, άπ' αυτό, ρωτούσαν ό ένας τόν άλλον:

— Ξερετε γιά πόιο λόγο διάταξε ή αυτοκράτειρα τή συγκέντρωση αυτή;

Τότε ένας άπ' αυτούς, όνοματι 'Ιούδας τούς άπάντησε:

— Όθεί νά μάθη τó μέρος όπου βρισκόται τó έξυλο τού σταυρού στον όποιο έσταυρωθή ό 'Ιησούς Χριστός. Αυτό τώξερε ό πάππος τού μου ό Ζαχαρίας και τó άπέκάλυψε στον πατέρα μου Σίμων και ό πατέρας μου, κειθιόντας μου έλε: «Πρόσεξε, παιδι μου, άν σ' ρωτήσουν ζαμμιά φορά, πού βρισκεται ό σταυρός τού Χριστού, νά μην τó φανερώσης. 'Εστω κ' άν σ' υποβόλουν στό χειρότερα βασανιστήρια. Γιατί από τή στιγμή πού θά βρεθή ό σταυρός θά πάγη ή βασιλεία τού 'Ιουδαϊκού έθνους επί της γής και θά βασιλεύουν όσοι πιστεύουν σ' αυτόν.

Οι 'Ιουδαίοι τó άκουσαν αυτό γιά πρώτη φορά κ' άποφάσαν νά άρριστούν στην Αυτοκράτειρα ότι δέν ήξεραν τίποτε σχετικώς μέ τó σταυρό. Μά όταν ή 'Ελένη τού άπειλησε ότι θά τους κινήη ζωντανούς, τότε αυτοί της παρεδωσαν τόν 'Ιούδα και της είπαν: «Νά, αυτός ξέρει πού βρισκεται ό Σταυρός!» 'Ο 'Ιούδας όμως άνονίταν νά όμολογήση την άλήθεια κ' έλεγε στην αυτοκράτειρα:

— Πώς θέλετε νά ξέρω πού βρισκεται ό σταυρός αφού έχουν περάσει τριακόσια χρόνια από την έποχή πού χάθηκε; Μήπως ήμουν γεννημένος τότε;

Μά ή αυτοκράτειρα τού άπάντησε: —Θά σ' άφησω νά πεθάνης της νείας άν δέν πού φανερώσης την άλήθεια.

Και πράγματι διάταξε νά τόν κλείσουν μέσα σ' ένα πηγάδι ξερό και νά τόν άφήσουν εκεί χωρίς τροφή. Τήν έβδομη ημέρα ό πεινασμένος 'Εβραϊός παρακάλεσε νά τόν κλειθροώσουν και υποσχέθηκε ότι θά άδειχνη τó μέρος όπου βρισκόταν ό Σταυρός. Τόν έβγαλαν άπ' τó πηγάδι σ' έλευνη κατάσταση, κ' έκείνος όταν έφαγε και συνήλθε κάπως, άδήγησε την αυτοκράτειρα και την ακολουθία της στό κρείμα ενός ναού πού ήταν άφιρωμένος άλλότε στην 'Αφροδίτη. 'Εκει ό 'Ιούδας γονάτισε και προσευχήθηκε. 'Αξαφνα τότε ή γή άρχισε νά τρέμη, ενώ ένα θείο όραμα έβγαλε άπ' αυτή. 'Αμέσως ή Αυτοκράτειρα διάταξε νά κατεδαφίσουν τó ναό εκείνο. 'Όταν έσκαψαν σέ βάθος είκοσι ποδιών, βρήκαν όχι μόνο ένα σταυρό, αλλά τρείς! Ποιός ήταν ό σταυρός τού Χριστού;

Τότε ή 'Ελένη βήκε τόν τρόπο νά τó εξακριβώση αυτό. Διάταξε κ' έστειλαν τρεις σταυρούς στή μέση της πόλεως. Σέ δύο περνούσε από κει ή κηδεία ενός νέμου. 'Ο 'Ιούδας τότε ύπέδειξε νά την σταματήσουν. Παίρνοντας τότε τόν πρώτο και τó δεύτερο σταυρό τους έβγαλε άπάνω στό νεκρό, μά ό νεκρός δέν σάλεψε καθόλου. Τότε ό 'Ιούδας πήρε και τόν τρίτο σταυρό και τόν έβγαλε άπάνω στό πτώμα. 'Αμέσως ό νεκρός άναστήθηκε! 'Όλοι οι παριστάμενοι έπροκίνησαν τότε τó σταυρό τού Κυρίου και έβγαλαν Χριστιανοί. Μεταξύ αυτών ήταν κ' ό 'Ιούδας, ό όποιος έγινε και επίσκοπος της 'Ιερουσαλήμ, μέ τó όνομα Κυριάκος.



Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ (Πίναξ τού Σονγκιούε). 'Εκ δεξιόν τού σταυρού μένου είνε ή Παναγία και έξ αριστερών ό προσφιλής μαθητής 'Ιωάννης. 'Η νεκροφύλη πού βρισκεται, στο πόδι τού Σταυρού είνε τó κρεινό τού 'Αδάμ, τó άμύμηλο μού τού όποιου ήταν ή πρώτη άφομή τού μαρτυρίου τού Χριστού.



ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΓΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ (Πίναξ τού Βεγονέ). 'Η αυτοκράτειρα τού Βυζαντίου 'Ελένη, ή μητέρα τού αυτοκράτορος Κωνσταντίνου, είδε στον ύπνο της τó Σταυρό τού Χριστού, ό όποιος είχε χαθή, πρό διακοσίων έτών, πράγμα πού την έκανε ν' άρχιση άμέσως σχετικώς έρευνες, οι όποιες κατέληξαν μέ την άνεύρεση τού Τιμού Έξυλου.